

Monipuolisuutta tutkimuksen rahoitukseen

AKI KOPONEN

Tuukka Tammi käsitteli Yhteiskuntapolitiikka-lehden numeron 3/2013 pääkirjoituksessa alkoholiteollisuuden tutkimusrahoitusta ja yhteiskuntavastuuta.

Muuten kiinnostavassa keskustelunavauksessa toistettiin professori Matti Virénin (Tieteessä tapahtuu 2/2013) johtamaani rahapelihanketta arvostelleen kirjoituksen asiavirhe. Virénin käsityksen mukaan kyseisessä raportissa ei olisi ollut aluksi mainintaa hankkeen rahoittajista, vaan se olisi lisätty raportin nettiversioon jälkikäteen.

Tutkimusraportin 8.11.2012 julkaistussa versiossa on kuitenkin ollut aina maininta rahoittajista. Raportista ei ole painettua versiota, vaan nettiversio on raportin ainoa *julkaistu* muoto. Raportin johdannon lisäksi hankkeen rahoittajayritykset myös mainittiin nimeltä hankkeen laajasti julkisuuteen levinneessä virallisessa tiedotteessa.

Raportista on kuitenkin levinnyt työryhmän ulkopuolelle versio, josta puuttuu maininta rahoittajista. Tämä olennaisilta osin valmis, mutta viimeistelemätön työversio toimitettiin noin pari viikkoa ennen raportin julkistamista niille henkilöil-

le, jotka osallistuivat tiedotustilaisuuden yhteydessä järjestettyyn paneelikeskusteluun.

Jos väärinkäsitys rahoittajien puuttumisesta ei perustu lukijan huolimattomuuteen, niin silloin Virénin käytössä on täytynyt olla juuri tämä versio. Ja jos näin on käynyt, olisi hyvin mielenkiintoista tietää, mitä kautta raportti on Virénille päätynyt.

Tästä päästään sujuvasti pääkirjoituksen yleistemaan: kysymykseen elinkeinoelämän toimijoiden osallistumisesta tutkimusten rahoitukseen ja rahoituksen vaikutuksista tutkimustulosten tulkintaan.

Kuten Tammi kirjoituksessaan tuo esiin, ns. paheteollisuudet panostavat tiettyjen tutkimusteemojen rahoittamiseen. Itselle sopivien tutkimuskysymysten rahoittaminen on tietenkin hyödyllistä omien tavoitteiden kannalta.

Väitän kuitenkin, että elinkeinoelämän tutkimusrahoituksen kohdistaminen tiettyihin aihepiireihin on myös yhteiskunnan kannalta hyödyllistä. Harva – tai itse asiassa, ei yksikään – toimija tutkimussaralla kykenee yksin tarjoamaan tasapuolista ja täysin kattavaa selvitystä tutkittavan alan tilanteesta. Tähän vaikuttavat muun muassa rahoituksen rajallisuus, rahoittajan painotukset ja tutkijan omat arvostukset.

Elinkeinoelämän pyrkimys vaikuttaa säädösvalmisteluun ymmärtää uudella tavalla, kun tutustuu hallituksen esityk-

sen laadintaohjeisiin ja erityisesti odotuksiin vaikutusarviointien toteuttamisesta. Kun yritys- ja kilpailuvaikutusten arviointi ohitetaan lähes poikkeuksetta varsinkin yleistä hyvää tarkoittavien markkinarajoitusten valmistelussa kirjallisella olankohautuksella, niin sidosryhmiä on hyvä tuoda esille oma näkemyksensä päätöksentekijöiden tietoon. Ja mielellään tutkimukseen perustuen.

Säädösuudistusten vaikutusarvioinneissa käytetään usein sektoritutkimuslaitosta. Olivatpa puutteet elinkeinoelämään kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulosta sitten huonosta vaikutusarvioinnista tai valmistelevan virkamiehen valikoivasta tiedon hyödyntämisestä, on selvää, että tutkimustyön monopolisointi ei tuota yhteiskunnallisen päätöksenteon tarvitsemää kokonaiskuvaa ilmiöstä.

Sääntelykohteilla on yleensä varsin hyvä kuva markkinaolosuhteista ja siten myös relevantista tutkimuskysymyksistä. Tämä ei luonnollisesti ole koko totuus, mutta tämän näkemyksen ohittaminen päätöksenteossa johtaisi kovasti puutteelliseen kuvaan säänneltävästä ilmiöstä.

Näistä asioista johtuen, päinvastoin kuin Tammi esittää, toivon entistä moniäänisempää ja entistä monipuolisempaan rahoitukseen perustuvaa tutkimusta tukemaan tarkoituksenmukaisemman sääntely-ympäristön muodostumista.

Kirjoituksessa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajan omia ja eivät välttämättä edusta Turun yliopiston virallista kantaa. Centre for Collaborative Research on yksikkö, jonka tehtävänä on kehittää Turun yliopiston kauppakorkeakoulun tutkimusyhteistyötä elinkeinoelämän ja julkisten organisaatioiden kanssa.